

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande
Minister

Annette Holmberg-Jansson

Föredragande
Specialsakkunnig
Tove Nylund

Justerat
Omedelbart

Nr 57

Utlåtande gällande regeringens proposition med förslag om ändring av barnskyddslagen och lagen om småbarnspedagogik.

ÅLR 2023/6664

85 S2

Beslut

Landskapsregeringen har 17.8.2023 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet angående ändringar i barnskyddslagen och lagen om småbarnspedagogik, och beslöt lämna följande utlåtande;

Det svenskspråkiga material som skickats för utlåtande omfattar endast en sammanfattning av propositionens huvudsakliga innehåll och föreslagen lagtext, varför landskapsregeringen inte beretts möjlighet till ett fullödigt utlåtande.

De föreslagna ändringarna omfattar bl a en sänkning av åldersgränsen från 25 år till 23 år för eftervård inom barnskyddet och samtidigt ändras definitionen av en ung person. Det föreslås även ändringar i ändringar i lag (FFS 540/2018) om småbarnspedagogik.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet beträffande socialvård, och i enlighet med 18 § 14 punkten även beträffande undervisning.

Bestämmelser om familjeförhållanden, barns rättsliga ställning, och administrativa ingrepp i den personliga friheten är enligt 27 § 7 och 24 punkten i självstyrelselagen att hänföra till rikets behörighet.

Bestämmelser inom de rättsområden som ligger under rikets lagstiftningsbehörighet blir direkt tillämpliga på Åland; någon konsekvensbedömning om tillämpbarheten för Ålands del finns inte i regeringspropositionen.

Språkbestämmelser

Enligt 36 § i självstyrelselagen är ämbetsspråket vid landskapsregeringen svenska, liksom skriftväxlingsspråket mellan landskapet och statens myndigheter, enligt 38 §.

Landskapsregeringen har inte erhållit hela regeringspropositionen för utlåtande utan endast en sammanfattning på 8 meningar på svenska samt förslagen lagtext.

Nulägesbeskrivning, målsättning, konsekvensbedömning av förslagen, alternativa handlingsvägar med flera kapitel saknas i sin helhet, vilket inte gör det möjligt för landskapsregeringen att bilda sig en helhetsuppfattning av förslaget.

Landskapsregeringen anser att riket inte till denna del uppfyller de skyldigheter som följer av 38 § i självstyrelselagen och 31 § i språklagen (FFS 423/2003)

Konsekvenser

De välfärdsområden som skapades genom den omfattande social och hälsovårdsreform som genomfördes i riket fr o m 1.1.2023, ska tillhandahålla socialvård, hälso- och sjukvård i riket. På Åland är det fortfarande kommunerna och kommunernas socialtjänst k.f. (KST) som har hand om socialvården. Huruvida någon konsekvensbedömning med beaktande av den avvikande servicestrukturen har gjorts, är inte känt.

Beträffande tidtabellen för de föreslagna ändringarnas ikraftträdande konstaterar landskapsregeringen att man inte beaktat/ar den åländska självstyrelsen och det faktum att barnskyddslagen omfattar såväl riks- som åländsk lagstiftningsbehörighet. Den slutliga behandlingen kommer att äga rum under riksdagens höstsession 2023 och lagändringarna är tänkta att träda i kraft 1.1.2024. Det här innebär alltså att tiden från riksdagens behandling tills att lagändringarna träder i kraft på Åland är mycket kort och att det därför de facto inte blir möjligt för lagtinget att utnyttja sin lagstiftningsbehörighet inom ramen för åländsk behörighet.

Barnskyddslagen (FFS 417/2007) tillämpas på Åland genom landskapslag (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen. Bestämmelserna i barnskyddslagen som är av riksbehörighet träder i kraft på Åland samtidigt som i riket.
